

Aihe: Tutustutaan yksityisyydensuojaan ja siihen, miten digitaaliset palvelut keräävät tietoa. Keskustellaan, miten toimia turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.

Oppiaine: suomen kieli,
yhteiskuntaoppi

Vuosiluokka 6lk

Kesto: n. 60

Välineet: esitystekniikka ja hyödylliset linkit

Oppilas

- osaa kertoa esimerkkejä kohdennetuista digitaalisista sisällöistä sekä tavoista, joilla niitä kohdennetaan. Oppilas pohtii omaa toimintaansa ja siitä kerääntyvän tiedon käyttöä digitaalisissa ympäristöissä.
- tiedostaa tapoja, joilla digitaaliset palvelut keräävät tietoa. Hän ymmärtää, että voi itse vaikuttaa hänestä kerättävään tietoon.
- osaa muokata yksityisyysasetuksia päivittäin käytössä olevissa digitaalisissa palveluissa.
- tuntee tärkeitä yksityisyydensuojan periaatteita. Oppilas tietää, millaisia keinoja omien tietojen ja yksityisyyden suojaamiseen mediaympäristöissä on.
- tietää turvallisuutta vaarantavista tilanteista ja tekijöistä mediaympäristöissä, kuten netti-identiteettien epäluotettavuus, vihapuhe ja seksuaalinen houkuttelu. Oppilas tietää, millä keinoin omaa turvallisuutta voi edistää

KÄSITTELYEHDOTUS

Aloitus

1. Aloita kysymällä oppilailta, mitä he tietävät yksityisyydensuojasta ja miten digitaaliset palvelut keräävät tietoa.
2. Esittele päivän aihe ja tavoitteet oppitunnille.

Käsitteet

1. Selitä yksityisyydensuojan käsite ja sen merkitys digitaalisessa maailmassa. Käytä esimerkkejä, kuten henkilökohtaisia tietoja, joita jaetaan sosiaalisessa mediassa tai verkkokaupoissa.
2. Keskustele siitä, miten digitaaliset palvelut keräävät tietoa käyttäjistään, kuten evästeiden ja käyttäjätietojen avulla.
3. Tarkastele erilaisia tilanteita, joissa yksityisyyttä voi loukata digitaalisessa ympäristössä, kuten huijausviestit, identiteettivarkaudet ja liiallinen tietojen kerääminen.

4. Kerro muutamia esimerkkejä miten yksityisyysasetuksia voi muuttaa (mm. instagram)

Hyödyllisiä linkkejä:

[Lapsen kuvaaminen sosiaalisessa mediassa - Mannerheimin Lastensuojeluliitto \(mll.fi\)](#)

Aiheeseen liittyviä videoita: [Sosiaalinen netti](#) | [Ihminen ja yhteiskunta](#) | [Oppiminen](#) | [yle.fi](#)

Keskustelu ja harjoitukset

1. Järjestä pienryhmäkeskusteluja, joissa oppilaat pohtivat, miten he voivat suojella yksityisyytään verkossa ja mitä toimia he voivat toteuttaa.
2. Pyydä oppilaita jakamaan kokemuksiaan ja näkemyksiään digitaalisen yksityisyyden suojaamisesta.
3. Harjoitellaan yhdessä tunnistamaan turvallisuutta vaarantavia tilanteita ja miten niihin tulisi reagoida, kuten epäilyttävien linkkien välttäminen ja henkilökohtaisten tietojen jakamisen rajoittaminen.

Tehtävät digitaalisen yksityisyyden suojasta

1. Pienryhmäkeskustelu: Jaa luokka pienryhmiin (noin 3-5 oppilasta per ryhmä). Kukin ryhmä käy läpi seuraavat kysymykset ja pohtii yhdessä vastauksiaan:

- Mitä keinoja voimme käyttää suojellaksemme yksityisyyttämme verkossa?
- Miten voimme säätää yksityisyysasetuksia eri verkkopalveluissa?
- Mitä toimia voimme toteuttaa, jos havaitsemme epäilyttävää toimintaa verkossa?

Keskustelkaa vastauksistanne ryhmän sisällä ja valmistelkaa lyhyt yhteenveto keskustelunne tuloksista. Yksi ryhmän jäsenistä esittelee ajatukset muille.

2. Kokemusten jakaminen: Jokainen oppilas kirjoittaa ylös vihkoon ainakin yhden kokemuksen tai näkemyksen digitaalisen yksityisyyden suojaamisesta. Tämä voi olla esimerkiksi tilanne, jossa heidän yksityisyytään on loukattu verkossa tai käytännön vinkkejä yksityisyyden suojaamiseksi. Sen jälkeen halukkaat voivat jakaa kokemuksensa tai näkemyksensä luokassa.

3. Turvallisuutta vaarantavien tilanteiden tunnistaminen ja reagointi: Yhdessä luokan kanssa käydään läpi erilaisia turvallisuutta vaarantavia tilanteita verkossa. Oppilaat voivat työskennellä pareittain tai pienryhmissä. Heidän tehtävänä on tunnistaa kuvitteellisia tai todellisia tilanteita ja keskustella siitä, miten niihin tulisi reagoida. Esimerkkejä tilanteista voivat olla:

- **Epäilyttävä sovelluslataus:** Oppilas löytää verkosta kiinnostavan näköisen sovelluksen, mutta latauksen yhteydessä sovellus pyytää poikkeuksellisen paljon käyttöoikeuksia puhelimeen tai tietokoneeseen.
- **Huijausviesti ystävältä:** Oppilas saa sosiaalisen median kautta viestin, jossa näyttää siltä, että se on lähetetty ystävältä. Viestissä pyydetään klikkaamaan linkkiä tai jakamaan henkilökohtaisia tietoja.
- **Identiteettivarkaus:** Oppilas huomaa, että hänen henkilökohtaisia tietojiaan on käytetty väärin verkossa, esimerkiksi luottokorttitietoja on käytetty ostoksissa, joita hän ei ole tehnyt.
- **Fake news -levitys:** Oppilas törmää verkossa uutiseen, joka näyttää olevan totta, mutta joka on itse asiassa väärennetty tai harhaanjohtava tarkoituksellisesti.
- **Salasanan vuotaminen:** Oppilas saa ilmoituksen, että hänen käyttämänsä verkkopalvelun salasanat ovat voineet vuotaa tietomurron seurauksena, ja hänen tulee vaihtaa salasanansa välittömästi.
- **Sosiaalisen median profiilin hakkerointi:** Oppilas huomaa, että hänen sosiaalisen median profiilinsa on kaapattu ja että joku muu käyttää sitä väärin tai levittää haitallista sisältöä hänen nimissään.